

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN (print) 2708-7530

DOI: 10.52058/2708-7530-2025-8(62)

НАУКОВІ ПЕРСПЕКТИВИ

СЕРІЯ: "ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ", СЕРІЯ: "ПРАВО",
СЕРІЯ: "ЕКОНОМІКА", СЕРІЯ: "ПЕДАГОГІКА",
СЕРІЯ: "ПСИХОЛОГІЯ", СЕРІЯ: "МЕДИЦИНА"

ВІТАЄМО ВАС З ДНЕМ ЗНАНЬ!

**ТА ПОЧАТКОМ
НОВОГО
НАВЧАЛЬНОГО РОКУ!**

Випуск 8(62)

2025

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Асоціація науковців України

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

Наукові перспективи

*(Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*

Випуск № 8(62) 2025

Київ – 2025

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

Association of Scientists of Ukraine

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

Scientific Perspectives

*(Series "Public Administration", Series "Law", Series "Economics", Series
"Medicine", Series "Pedagogy", Series "Psychology")*

Issue № 8(62) 2025

Kyiv – 2025

ISSN (print) 2708-7530

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8\(62\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62))

Наукові перспективи: журнал. 2025. № 8(62) 2025. С.1598

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 24.09.2020 р. № 1188 журналу присвоєно категорію "Б" із галузей науки: державне управління, право та економіка

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 26.08.2025, № 9/8-25)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 24436-14376Р від 09.06.2020 р.

Журнал видається за підтримки Міжнародного економічного інституту (Есеніце, Чехія) та КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва"

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні та за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та медицини. Видання розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків.

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор:

Жукова Ірина Віталіївна — кандидат наук з державного управління, доцент, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності, Лауреат Всеукраїнської премії «Інновація в освіті — 2018», м. Київ, Україна

Заступники Головного редактора:

Янчук Артем Олександрович — доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, Заступник керівника Апарата Верховної Ради України (Київ, Україна);

Непомнящий Олександр Михайлович — доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор, Дійсний член Академії будівництва України, професор кафедри архітектури і просторового планування Національного авіаційного університету (Київ, Україна). Заслужений будівельник України, Почесний працівник будівництва та архітектури, державний службовець 3 рангу (Київ, Україна);

Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (Київ, Україна);

Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна).

Редакційна колегія:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна);

Арошидзе Паата — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);

Ахметова Лайла Сейсембековна — доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО, міжнародної журналістики і медіа в суспільстві факультету журналістики Казахського Національного університету (КазНУ) ім. аль-Фарабі (Казахстан);

Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Балахтар Катерина Сергіївна — здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна);

Вашека Тетяна Володимирівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща);

Вдовіна Олена Олександрівна — кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна);

Гбур Зоряна Володимирівна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна);

Гвожджевiч Сильвія — кандидат наук, кафедра адміністрації та національної безпеки Державної професійної вищої школи ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща);

Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гудзенко Ганна Володимирівна — кандидат медичних наук, асистент кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна);

Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придунайської філії Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна);

Гечбаїя Бадрі Нодаровіч — доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія);

Дибкова Людмила Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Київ, Україна)

Дегтяр Андрій Олегович — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва Національного аерокосмічного університету імені М.С. Жуковського, Заслужений діяч науки і техніки України (Харків, Україна);

Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна);

Долгова Олена Миколаївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна);

Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кобець Дмитро Леонтіївич - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна);

Коляденко Ніна Володимирівна — доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри медичної психології Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна);

Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна);

Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна);

Лич (Назарук) Оксана Миколаївна — доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна);

Мальцев Дмитро Валерійович — кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна);

Мідельський Сергій Людвигович — професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан);

Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща);

Мовмига Наталія Євгенівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки праці та навколишнього середовища Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна);

Мотренко Тимофій Валентинович — доктор філософських наук, професор, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, Академік Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна) ;

Нікульчев Микола Олександрович — доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри історії та права ДВНЗ «Донецький національний технічний університет» (Покровськ, Донецька область, Україна);

Недбалек Карел — доктор філософії (PhD) в галузі права, доцент, професор Європейського професійного докторату, МВА, адвокат (Чехія) ;

Новак-Калюса Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна) ;

Носирів Олександр Олександрович — кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна) ;

Орел Марія Григорівна — доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна) ;

Пархоменко-Кучевіч Оксана Ігорівна — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Перестюк Інга Миколаївна — кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом (Київ, Україна) ;

Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна);

П'янківська Людмила Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії психологічного забезпечення, Державний науково-дослідний інститут МВС України (Київ, Україна);

Радзіховська Наталія Станіславівна — кандидат медичних наук, лікар вищої категорії, завідувач відділенням неврології КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м. Києва", асистент кафедри неврології НМУ імені О.О. Богомольця (Київ, Україна) ;

Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна) ;

Ситник Григорій Петрович — доктор наук з державного управління, кандидат технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри державного управління Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Стовба Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та морського права Херсонської державної морської академії (Херсон, Україна);

Тимошенко Наталія Юрївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (м. Київ, Україна);

Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна) ;

Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна) ;

Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна) ;

Цимбалюк Руслан Степанович — кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної хірургії № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №2 (Київ, Україна) ;

Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна) ;

Шаповалова Алла Миколаївна - кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та історії Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського (Київ, Україна) ;

Якимчук Аліна Юрївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна) ;

Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна).

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Державне управління»

- Антипенко І.В., Пархомчук Ю.Ю.** 19
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕР-БЕЗПЕКИ: НОВІ МЕХАНІЗМИ ДЛЯ УКРАЇНИ
- Бабій О.С.** 29
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІДТВОРЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ
- Вербицький І.В., Боднарук С.І.** 41
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Гошовська В.А., Даниленко Л.І.** 53
ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ КОНТРОЛЬ - МЕХАНІЗМ ЗМІЦНЕННЯ РОЛІ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ВЛАДИ В ДЕРЖАВІ
- Дакал А.В., Семенець-Орлова І.А., Кузьменко Г.О., Капеліста І.М.** 64
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЕЛЕМЕНТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
- Дехтяренко Ю.Ф., Кравчук В.О.** 76
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ: ПРАКТИКА МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
- Дегтяр О.А., Гаврилюк О.Г.** 93
ДЕРЖАВНА ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ В УМОВАХ СВІТОВОЇ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ Й ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
- Іоффе О.В.** 106
ПАРЛАМЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ОСОБЛИВОСТІ ДЕМОКРАТИЧНОГО КОНТРОЛЮ
- Іськів І.З.** 129
ПІДХОДИ НАУКОВЦІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СЛУЖБ ЯК ОСОБЛИВОГО ВИДУ ІНСТИТУЦІЙ У СИСТЕМІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Кальченко І.В. <i>УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	138
Коврига О.С. <i>ТРАНСФОРМАЦІЇ У ВИРОБЛЕННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ</i>	151
Ковтун О.А. <i>ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	164
Криштанович С.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ВІД ІНДУСТРІЇ 4.0 ДО ІНДУСТРІЇ 5.0</i>	171
Кузьменко Г.О., Дакал А.В., Капеліста І.М., Семенець-Орлова І.А. <i>ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ЧИННИК ЗМІЦНЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ В УКРАЇНІ</i>	183
Лобода Д.О. <i>ВНУТРІШНІ ПОЛІТИЧНІ РИЗИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ</i>	195
Меляков А.В., Рисухін Д.Б. <i>ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ВОЇНІВ СИЛ ОБОРОНИ УКРАЇНИ</i>	205
Прокіпчук А.А. <i>ІСТОРИЧНІ ВІХИ РОЗВИТКУ МІСТОБУДУВАННЯ ЯК НАУКИ ТА ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ</i>	214
Прокопчук І.І., Дамченко І.Р. <i>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ГЛОБАЛЬНИМИ МЕДІА</i>	231
Руднєв С.І. <i>МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	246
Семенець-Орлова І.А., Кузьменко Г.О., Дакал А.В., Капеліста І.М. <i>ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	258
Серьогіна Н.О., Ключевський В.І. <i>СУЧАСНИЙ СТАН ПРОДУКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)</i>	269

- Серьогіна Н.О., Михайленко М.М.** 282
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ТА ПРОТИЕПІДЕМІЧНИХ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
- Скидан О.В., Якобчук В.П., Симоненко Л.І.** 298
ВІДНОВЛЕННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЙ: МІКРО ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
- Соловійов Є.М.** 314
КЛАСИФІКАЦІЯ КАДРОВИХ РИЗИКІВ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМО-ВРЯДУВАННЯ
- Тюрін С.Г.** 323
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ
- Урошев М.Ю.** 338
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ
- Шермейстер М.Г.** 348
РОЗБУДОВА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОЇ КОНФІГУРАЦІЇ ДІАЛОГУ ВЛАДИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ
- Юр'єв О.** 361
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР
- Ямковий М.О., Масько А.М.** 378
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ПЕРЕХОДУ: ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ ДЛЯ ВПО, ВЕТЕРАНІВ І ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ

СЕРІЯ «Економіка»

- Bai Qiang, Kukharuk A.D.** 388
ANALYSIS OF THE CORE PRODUCT STRUCTURE OF CHINA-US TRADE IN THE TARIFF WAR
- Іліна А.О.** 402
HUMAN CAPITAL, INNOVATION AND EDUCATION: INTERNATIONAL EXPERIENCE FOR UKRAINE

- Арзянцева Д.А., Захаркевич Н.П., Граматович Ю.В., Подолянчук Б.В.** 437
СУЧАСНІ МЕТОДИ ЗАЛУЧЕННЯ І МОТИВАЦІЇ ТАЛАНТІВ В УМОВАХ ВІДКРИТИХ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ
- Арсененко І.А., Арабаджи О.С., Донець І.А., Донченко Л.М.** 451
SOFT SKILLS ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА РЕКРЕАЦІЇ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
- Бовш Л.А., Джгутаєвілі Н.М., Везомський Є.І.** 462
РОЗВИТОК АДАПТИВНОГО ЛІДЕРСТВА У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ
- Богашко О.Л., Лутай Л.А.** 482
ОПЕРАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАКТИЦІ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
- Бодашевська Ю.С.** 496
ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД
- Буяк Л.М., Пришляк К.М., Семененко Ю.С.** 509
РОЗРАХУНОК ВАРТОСТІ ІТ-ПРОЄКТІВ НА ОСНОВІ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТА АНАЛІЗУ РИЗИКІВ
- Войцещук А.Д., Гуцул І.А., Зібницький І.Д.** 521
МИТНІ ВИКЛИКИ У ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ ПАЛЬНОГО ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ АКЦИЗНОГО ОПОДАТКУВАННЯ
- Живко З.Б., Шегинська А.І., Живко М.О.** 537
ЗБУТОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ: СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ, КАНАЛИ РОЗПОДІЛУ ТА ТОВАРНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ
- Косач І.А., Мазун Р.В.** 555
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ДОБРОЧЕСНОГО ПАРТНЕРСТВА
- Логвиненко С.В.** 566
АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ ПРОВІДНИХ ДЕРЖАВ У СФЕРІ ГЕОЕКОНОМІКИ
- Матковський П.Є., Канюка Я.В., Мисів В.В., Грицюк М.Й., Луцак М.І., Слюсаренко Н.Н.** 581
ОБГРУНТУВАННЯ СТАНУ І ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ТА МОДЕЛЮВАННЯ

Мерзляков А.В., Марченко О.І. <i>ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ</i>	589
Міненко Н.В. <i>МЕТОДИ ПОБУДОВИ АНТИКРИЗОВОЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВАЛЮТНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ</i>	604
Міщенко Л.О., Сокиринська І.Г., Бензарь А.С. <i>ПРОЄКТНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО- СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВА</i>	621
Опря Б.О. <i>СИНТЕЗ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА ТУРИЗМОЛОГІЇ: НОВІ ГОРИЗОНТИ ДОСЛІДЖЕНЬ</i>	635
Павлова Г.Є., Ковальов Д.Г. <i>РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПІДТРИМЦІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	646
Пантюхов А.О. <i>ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПУСКУ СВДС: ЯК ЦИФРОВА ВАЛЮТА ВПЛИВАЄ НА ВАЛЮТНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ У ПЕРЕХІДНИХ ЕКОНОМІКАХ</i>	654
Поляк-Свергун М.М. <i>РОЛЬ ФІНАНСОВОГО ІНЖИНІРИНГУ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ</i>	665
Рудаченко О.О. <i>РОЗРОБКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД</i>	676
Рябикіна К.Г., Рябикіна Н.І., Короленко О.Б., Ртищев С.А. <i>РОЛЬ ДОКУМЕНТООБІГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ КОМПАНІЇ</i>	686
Самарічева Т.А., Тарасов С.В., Юричин В.Ю. <i>КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ</i>	696
Чайковський О.В. <i>ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА</i>	713
Шот А.П. <i>ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	725

СЕРІЯ «Право»

- Antoshchuk A.O., Krasiuk I.P.** 735
USE OF SPECIALIST KNOWLEDGE IN FORENSIC IDENTIFICATION OF A PERSON AND DOCUMENT EXAMINATION
- Басалюк Н.В.** 748
МІСЦЕ ПОДІЇ – КЛАДОВИЩЕ: КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА, ОСОБЛИВОСТІ СЛІДЧИХ ДІЙ ТА СУДОВА ПРАКТИКА ЗА СТ.297 КК
- Белікова М.І.** 760
ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ: СУТНІСНИЙ АНАЛІЗ
- Білокурська О.В.** 768
ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУДДІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОВІРИ ДО ПРАВОСУДДЯ
- Бойчук О.І., Тимошенко О.А.** 775
СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА НОРМ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УГОДАХ З НЕРУХОМІСТЮ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ
- Бондаренко-Берегович В.В.** 786
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Брацук І.З., Хомик Н.А.** 800
АДАПТАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СФЕРІ ОХОРОНИ ҐРУНТІВ В НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ
- Верес І.Я., Зубачик Н.Б., Юркевич Ю.М.** 813
ПРАВОВА ОХОРОНА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОЗБАВЛЕНІ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ
- Гольдберг Н.О.** 829
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ЗАКУПІВЛІ ТОВАРІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ДЕРЖАВНОМУ ЕКСПОРТНОМУ КОНТРОЛЮ, ЯК ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗА ПІДГОТОВКОЮ ЧИ ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ
- Гузе К.А.** 839
БАЗОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ПРОКУРОРА В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ В ПРАКТИЦІ ЄСПЛ
- Зеленська К.С.** 848
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРОКУРОРА В УКРАЇНІ

Зубик В.Р. <i>ІНСТИТУТ МЕДІАЦІЇ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СІМЕЙНИХ СПОРІВ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ</i>	861
Кімачук Х.М. <i>ЕКСПОРТНИЙ КОНТРОЛЬ ТОВАРІВ ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В ЄС: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ВИКЛИКИ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ</i>	871
Колпаков В.К. <i>МОРФОЛОГІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ДО ФОРМУВАННЯ БАГА- ТОРІВНЕВОЇ ДОКТРИНИ</i>	883
Кондратенко В.М., Окопник О.М., Максименко Н.В. <i>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ: УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА ТА ДОСВІД ЄС</i>	896
Котляров В.О. <i>ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: СТРУКТУРА, ПРИНЦИПИ ТА ІНСТИТУЦІЙНА МОДЕЛЬ УКРАЇНИ</i>	907
Кропивна К.О. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІ- ДАЛЬНОСТІ ЩОДО ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ДЕМОГРАФІЧНИЙ РЕЄСТР</i>	920
Мамка В.В. <i>АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ</i>	929
Мельниченко Б.Б. <i>СУДОВА ВЛАДА, ПРАВОСУДДЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ТЕОРЕТИКО- ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ</i>	940
Мигрин Т.М. <i>ВИКЛИКИ У ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ЕМОЦІЙНІ, ЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ</i>	951
Оверковський К.В. <i>ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У СКЛАДІ СПІЛЬНОГО МАЙНА ПОДРУЖЖЯ</i>	958
Перепелиця С.І. <i>НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КРИМІНАЛІС- ТИЧНОЇ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КОЛАБОРАЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ</i>	971
Підпригора В.І. <i>ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО ВБИВСТВА, ПОЄДНАНОГО ІЗ ЗГВАЛТУВАННЯМ АБО СЕКСУАЛЬНИМ НАСИЛЬСТВОМ</i>	986

Самборська О.Ю., Поліщук М.І. <i>ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ТА СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА: БАЛАНС МІЖ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯМ ДЕМОКРАТИЧНИХ СВОБОД</i>	994
Сидоренко А.С., Божко В.М. <i>ОХОРОНА ПРАЦІ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ІНШИХ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ</i>	1009
Сліпець О.О. <i>ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРИЗНАЧЕННЯ І ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ЩОДО ДІТЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У КОНТАКТИ ІЗ ЗАКОНОМ</i>	1019
Строга Є.О. <i>ОНЛАЙН-АРБІТРАЖ У СИСТЕМІ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ: ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ТА УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ</i>	1032
Татарінов Р.В. <i>ДІЯ.СІТУ ЯК ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ПОТЕНЦІАЛ І ОБМЕЖЕННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ</i>	1042
Ткаченко І.М. <i>ЗАХИСТ ДЕРЖАВНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ</i>	1051
Томкіна О.О. <i>СПРИЯННЯ РОЗВИТКОВІ НАУКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК КОНСТИТУЦІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ДЕРЖАВИ</i>	1061
Цюрко Б.О. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ДІАГНОСТИЧНИХ ПОСЛУГ: У ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ</i>	1073
Шаповал Р.В., Мартиновський В.В., Шовкопляс О.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ</i>	1086
Шевчук О. <i>КОРПОРАТИВНИЙ ДОГОВІР ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ</i>	1094
Шминдрок О.Ф. <i>ВРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ УЧАСТІ В МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД</i>	1105

- Шорський П.О.** 1118
ЮРИДИЧНИЙ СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

СЕРІЯ «Психологія»

- Holovach T.M.** 1129
THE BILINGUAL ADVANTAGE: COGNITIVE CONTROL AND LANGUAGE SWITCHING

- Tkachenko D.Ye.** 1141
COMPARISON OF THE DYNAMICS OF RESOURCE RESTORATION IN RATIONAL AND INTUITIVE PERSONALITY TYPES DURING MULTIGENRE THERAPY

- Асєєва Ю.О., Козуб Т.Ю.** 1156
РИЗИКИ ТА РЕСУРСИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ У ПОПЕРЕДЖЕННІ КІБЕР-АДИКЦІЙ

- Бєлоусова Л.В., Вєспєр Л.Л.** 1168
ВПЛИВ ВИСОКОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ НА ПСИХІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ

- Ван Чєн** 1179
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОДОЛАННЯ ДЕЛІНКВЕНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВІРТУАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

- Василєвський В.С.** 1195
КОГНІТИВНІ ЧИННИКИ ОСОБИСТОСТІ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАДОВОЛЕНІСТЮ ЗОВНІШНІСТЮ

- Водолазська О.О., Крицька А.О.** 1210
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «ПСИХОЛОГІЯ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ (D5 МАРКЕТИНГ, D3 МЕНЕДЖМЕНТ, С1 ЕКОНОМІКА)

- Гаврилєвєвич В.К.** 1217
ВПЛИВ НАТРІЙУРЕТИЧНИХ ГОРМОНІВ СЕРЦЯ НА ПЕРЕБІГ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ: ОГЛЯД НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ

- Галєян І.М., Косар Ю.В.** 1233
ЕМОЦІЙНІ ДИСПОЗИЦІЇ АДАПТАЦІЙНОЇ ЗДАТНОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

- Гончаров В.О., Токарєв О.В.** 1247
ПРОЄКТНА ГРАФІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ У ПРОЕКТУВАННІ ВИСТАВОК

- Дакал А.В.** 1255
АРХЕТИПИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ ЧАСУ ОСОБИСТІСТЮ В ОСНОВНИХ МОВНИХ СЕРЕДОВИЩАХ ЄВРОПИ ТА В УКРАЇНІ
- Дворніченко Л.Л., Чеканська Л.М.** 1275
ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ УСПІШНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСТІ
- Дмитрик І.Я., Руденко О.В.** 1288
ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЗМІНЕНИХ СТАНІВ СВІДОМОСТІ ТА ЇХ ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
- Долгоносенко В.В., Кононенко О.І.** 1302
РЕФЛЕКСИВНО-ІНТРОСПЕКТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОКРАСТИНАЦІЇ: КОГНІТИВНІ ОСНОВИ ТА ЧАСОВІ ДЕФОРМАЦІЇ ОСОБИСТІСТІ
- Жданова І.В., Солохіна Л.О.** 1314
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ У ПЕРІОДИ ПРОФЕСІЙНИХ КРИЗ
- Калька Н.М., Угрин О.Г., Цивінська М.В.** 1327
ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СЕКСУАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ЧОЛОВІКІВ З ВИСОКИМ РІВНЕМ НАРЦИСІЗМУ: ТЕОРЕТИЧНА МОДЕЛЬ
- Карпенко Є.В.** 1337
ПСИХОДРАМА В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ТРАВМИ ТА ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ
- Коваленко О.А., Крицька А.О.** 1351
ВИВЧЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ В МЕЖАХ ОСВІТНИХ КОМПОНЕНТІВ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ТА «ПСИХОЛОГІЯ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ (D5 МАРКЕТИНГ, D3 МЕНЕДЖМЕНТ, С1 ЕКОНОМІКА)
- Кононенко К.О.** 1361
СМИСЛОВА КРИЗА ОСОБИСТІСТІ ЯК ЧИННИК РИЗИКУ ДЛЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТІСТІ: ПСИХОПРОФІЛАКТИЧНИЙ АСПЕКТ
- Коструба Н.С., Шум А.І.** 1373
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МЕДІААКТИВНОСТІ ТА ТРИВОЖНОСТІ У МОЛОДІ ЯК ОСНОВА РОЗРОБКИ ПРОЕКТІВ У СФЕРІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я
- Кочерга Є.В., Руднєва Н.О.** 1386
МОДЕЛЮВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЖІНОК ДО ПОЛОГІВ ТА ГРУДНОГО ВИГОДОВУВАННЯ

- Малімон В.І.** 1399
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ САМОТНОСТІ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ В ДОРΟΣЛОМУ ВІЦІ
- Мамічева О.В., Омельченко М.С., Омельченко О.В.** 1414
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТИВНИХ ТРЕНЕРІВ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ
- Марченко О.Г., Шиліна А.А., Чепелєва Н.І.** 1426
ТЕОРЕТИКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ФАКТОРУ ПОДОЛАННЯ ДЕВІАНТНИХ ПРОЯВІВ У ЕТНОПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ
- Мельник Н.І., Круглашов А.А., Хоменко-Семенова Л.О.** 1441
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІІ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ ТА ШВЕЦІЇ: ЧАСТИНА 3
- Мілюгіна К.Л.** 1459
МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ТА СУБ'ЄКТИВНОЇ УСПІШНОСТІ ОСОБИСТОСТІ
- Міщиха Л.П., Лещинська О.А., Климишин О.І., Матейко Н.М.** 1471
ДУХОВНО-ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИТОКИ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ
- Панасенко Н.М., Войтович М.В.** 1483
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТЕХНОЛОГІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ СТРЕСОВИХ СТАНІВ ФАХІВЦІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ
- Подкоритова Л.О., Волошин В.М., Шкарлатюк К.І., Чиркова Т.С.** 1493
ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА БАТЬКАМ І МАТЕРЯМ ЗАГИБЛИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ
- Рижиков В.С.** 1506
ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПСИХОГРАМА АБІТУРІЄНТА ДО ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
- Рисинець Т.П., Лойко Л.С., Борейко Т.І., Бандурка Н.М.** 1513
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ Й ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КОНСТРУКТИВНОГО ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ЮНАКІВ
- Рисинець Т.П., Ужун Ю.О., Бенедіктова Н.В., Потоцька І.С.** 1528
РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ У РОЗВИТКУ ЦІННІСНО-МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

УДК 336.648:334.012.64

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8\(62\)-696-712](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-8(62)-696-712)

Самарічева Тетяна Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, <https://orcid.org/0000-0002-8889-4306>

Тарасов Степан Володимирович аспірант кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, <https://orcid.org/0009-0001-8387-2765>

Юричин Віталій Юрійович аспірант кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, <https://orcid.org/0009-0005-3140-3624>

КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядається сучасний стан та перспективи розвитку кредитних інструментів підтримки малого та середнього бізнесу (МСП) в Україні, які є ключовим чинником економічного зростання, створення робочих місць та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Особлива увага приділяється аналізу державних програм, таких як «Доступні кредити 5–7–9%», «Доступний фінансовий лізинг» та «Доступний факторинг», а також міжнародних ініціатив розподілу ризиків за участю Міжнародної фінансової корпорації (IFC), що спрямовані на підвищення доступності фінансових ресурсів для суб'єктів малого та середнього підприємництва. Проаналізовано умови реалізації зазначених програм, включаючи процентні ставки, максимальні суми фінансування, терміни кредитів, цільове призначення та пріоритетні галузі. Наведено статистичні дані щодо обсягів наданих кредитів, створених та збережених робочих місць, а також компенсацій держави.

Проаналізовано динаміку кредитування малого та середнього підприємництва (МСП) в Україні у 2020–2024 рр. Виявлено зростання обсягів кредитів, зокрема у національній валюті та середньострокових позик, що сприяє реалізації інвестиційних проєктів. Водночас довгострокові кредити залишаються обмеженими, а середні процентні ставки підвищилися, особливо за гривневими кредитами. Результати дослідження підкреслюють роль державних та міжнародних

програм підтримки для забезпечення доступу бізнесу до фінансування в умовах економічної невизначеності.

Визначено основні напрями вдосконалення кредитних інструментів стимулювання розвитку МСП, що включають спрощення процедур отримання фінансування, розширення доступу до довгострокових кредитів для реалізації інвестиційних проєктів, активізацію механізмів гарантування та розподілу ризиків, стимулювання розвитку фінтех-інновацій та врахування галузевих пріоритетів державної політики. Дослідження підкреслює роль ефективних кредитних інструментів у забезпеченні фінансової стійкості МСП, підтримці економічного відновлення України та стимулюванні підприємницької активності в післявоєнний період.

Ключові слова: малий та середній бізнес, МСП, кредитні інструменти, державна фінансова підтримка, фінансова стійкість, факторинг, фінансовий лізинг, пільгові кредити, економічне відновлення, фінтех.

Samaricheva Tetiana Anatoliivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Khmelnytskyi, <https://orcid.org/0000-0002-8889-4306>

Tarasov Stepan Volodymyrovych postgraduate student at the Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Khmelnytskyi, <https://orcid.org/0009-0001-8387-2765>

Yurychyn Vitalii Yuriyovych postgraduate student of the Department of Finance, Banking, Insurance and Stock Market, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law, Khmelnytskyi, <https://orcid.org/0009-0005-3140-3624>

CREDIT INSTRUMENTS FOR STIMULATING THE DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN UKRAINE

Abstract. The article examines the current state and prospects for the development of credit instruments to support small and medium-sized enterprises (SMEs) in Ukraine, which are a key factor in economic growth, job creation and improving the competitiveness of the national economy. Particular attention is paid to the analysis of state programmes such as «Affordable Loans 5–7–9%», «Affordable Financial Leasing» and «Affordable Factoring», as well as international risk-sharing initiatives involving the International Finance Corporation (IFC), which are aimed at increasing the availability of financial resources for small and medium-sized enterprises. The conditions for the implementation of these programmes are analysed,

including interest rates, maximum financing amounts, loan terms, intended use and priority sectors. Statistical data on the volume of loans granted, jobs created and preserved, as well as state compensation, are provided.

The dynamics of lending to small and medium-sized enterprises (SMEs) in Ukraine in 2020–2024 are analysed. An increase in the volume of loans, particularly in national currency and medium-term loans, has been identified, which contributes to the implementation of investment projects. At the same time, long-term loans remain limited, and average interest rates have increased, especially for hryvnia loans. The results highlight the role of state and international support programmes in ensuring access to finance for businesses in times of economic uncertainty.

The main areas for improving credit instruments to stimulate SME development have been identified, including simplifying procedures for obtaining financing, expanding access to long-term loans for investment projects, activating risk guarantee and distribution mechanisms, stimulating the development of fintech innovations, and taking into account sectoral priorities of state policy. The study highlights the role of effective credit instruments in ensuring the financial stability of SMEs, supporting Ukraine's economic recovery, and stimulating entrepreneurial activity in the post-war period.

Keywords: small and medium-sized businesses, SMEs, credit instruments, state financial support, financial stability, factoring, financial leasing, preferential loans, economic recovery, fintech.

Постановка проблеми. Малий та середній бізнес (МСП) є ключовим елементом економічного зростання, забезпечує створення робочих місць, розвиток інноваційного середовища та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Водночас в Україні сектор МСП тривалий час стикається з обмеженим доступом до фінансових ресурсів, що зумовлено високими кредитними ставками, недостатнім рівнем гарантій та низькою готовністю банківського сектору фінансувати ризикові проєкти. Ситуація загострилася в умовах воєнних дій, які призвели до руйнування значної частини економічної інфраструктури та зростання фінансових ризиків.

У таких умовах питання вдосконалення кредитних інструментів стимулювання розвитку МСП набуває особливої ваги, оскільки саме вони здатні забезпечити доступ суб'єктів підприємництва до необхідних ресурсів, підтримати їхню фінансову стійкість та сприяти відновленню економіки України у післявоєнний період. Державні програми підтримки, зокрема «Доступні кредити 5-7-9%», а також механізми часткових кредитних гарантій і компенсації відсоткових ставок, стали важливими інструментами антикризового реагування, проте потребують подальшого вдосконалення з урахуванням сучасних викликів. Відтак, дослідження кредитних інструментів стимулювання

розвитку МСП є актуальним завданням економічної науки і практики, оскільки його результати можуть бути використані для підвищення ефективності фінансової політики держави та забезпечення сталого розвитку підприємницького сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика кредитування малого та середнього бізнесу є предметом дослідження багатьох науковців і практиків. Теоретичні засади кредиту та підприємництва були закладені ще в працях класиків економічної думки – А. Сміта, Д. Рікардо, Дж. Мілля, а подальший розвиток отримали у працях К. Маркса, А. Маршалла, Й. Шумпетера, І. Фішера. Значний внесок у формування концептуальних ідей щодо використання кредитних інструментів для стимулювання підприємницької активності зробили Дж. М. Кейнс, М. Фрідман, М. І. Туган-Барановський.

У сучасній науковій літературі проблеми банківського кредитування підприємств та особливості розвитку кредитної підтримки малого і середнього бізнесу розглядалися багатьма українськими вченими. Зокрема, Т. Гудзь досліджує фактори розвитку банківського кредитування підприємств в Україні та підкреслює роль фінансової стабільності банківської системи у формуванні доступу бізнесу до кредитних ресурсів [1]. Л. Варава та С. Барадакова акцентують увагу на особливостях кредитування підприємств і компаній у період економічної кризи, визначаючи ключові проблеми та перспективи його відновлення [2].

Г. Партин та Х. Омелян досліджують сучасні особливості кредитування діяльності малих і середніх підприємств, визначаючи основні напрями його вдосконалення та роль у підтримці підприємництва [3]. Л. Сідельникова аналізує стан і перспективи кредитування МСП в Україні, наголошуючи на необхідності адаптації механізмів кредитної підтримки до нових економічних реалій [4].

У науковій праці Б. Кишакевича, Б. Демедюка та В. Сисюка розглядаються економічні інструменти підтримки та стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції, що є надзвичайно актуальним у контексті післявоєнного відновлення економіки України [5]. Значний внесок у розвиток проблематики зробили й О. Лопатовська та А. Мельник, які дослідили особливості кредитування малого та середнього бізнесу в сучасних економічних умовах, визначивши шляхи посилення його фінансової підтримки [6].

Разом з тим, попри значну кількість наукових розробок у сфері кредитної підтримки малого та середнього бізнесу, залишаються невирішеними питання удосконалення кредитних інструментів стимулювання МСП. Важливим є наукове обґрунтування трансформації системи кредитної підтримки таким чином, щоб вона не лише сприяла розвитку підприємництва, а й забезпечувала фінансову стійкість підприємницького сектору та сприяла економічному відновленню України у післявоєнний період.

Мета статті полягає у теоретичному узагальненні та практичному аналізі кредитних інструментів стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, визначенні їх ролі у забезпеченні фінансової стійкості підприємницького сектору, а також визначенні перспектив їх удосконалення з урахуванням сучасних економічних реалій і розвитку фінтех-екосистеми.

Виклад основного матеріалу. Програма «Доступні кредити 5–7–9%» виступає ключовим інструментом державної фінансової підтримки, спрямованим на здешевлення вартості кредитних ресурсів та активізацію підприємницької діяльності. Її основна мета полягає у забезпеченні суб'єктів малого та середнього бізнесу доступом до банківського кредитування за зниженими процентними ставками, що досягається шляхом державної компенсації частини відсотків. Її умови, критерії та механізм реалізації визначаються Порядком надання фінансової державної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 28 [7]. Використання бюджетних коштів у межах Програми «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва» регламентується окремим порядком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 29 [8].

Упродовж 2022–2024 років до Порядку реалізації Програми неодноразово вносилися зміни, спрямовані на її адаптацію до сучасних соціально-економічних умов. Зокрема, корективи стосувалися надання підтримки сільськогосподарським товаровиробникам із метою забезпечення посівної кампанії, підприємствам переробної промисловості, а також стимулювання підприємницької активності в умовах воєнного стану в Україні для протидії російській агресії та подолання її наслідків. У зазначений період Програмою було визначено діапазон компенсаційних процентних ставок на рівні 0%, 3%, 5%, 7%, 9%, 13% і 15% річних. Конкретний розмір ставки залежав від цілей кредитування та належності підприємства до певного сегмента економіки.

У 2024–2025 роках умови реалізації програми були суттєво модифіковані з урахуванням викликів воєнного періоду. Встановлений діапазон процентних ставок коливається від 5% до 15% річних і залежить від цільового призначення кредиту, рівня річного доходу позичальника та пріоритетності напряму фінансування. Зокрема, для інвестиційних проєктів передбачено ставку у розмірі 5% або 7% для підприємств із річним доходом до 10 млн євро, тоді як для поповнення обігового капіталу застосовується ставка до 13–15% [10]. Важливою складовою механізму є можливість зменшення процентної ставки у разі створення нових робочих місць, що свідчить про поєднання фінансових і соціально-економічних цілей.

За цільовим спрямуванням кредити поділяються на інвестиційні (термін до 10 років) та оборотні (термін до 3 років). Пріоритетними сферами, для яких діють пільгові умови, визначено переробну промисловість, аграрний сектор, відбудову пошкоджених або зруйнованих активів, а також проєкти з підвищення

енергоефективності. Максимальний розмір фінансування сягає 150 млн грн для пріоритетних проєктів та 60 млн грн — для інших цілей. До основних вимог до позичальників належать: річний дохід не більше 50 млн євро, здійснення господарської діяльності не менше 12 місяців, а також дотримання обмежень щодо загального обсягу державної допомоги (не більше 200 тис. євро за останні три роки) [10].

Аналіз умов функціонування програми свідчить, що вона виконує роль не лише стимулюючого, а й антикризового механізму. Включення до пріоритетних напрямів відбудови зруйнованих активів та підтримки бізнесу у зонах високих воєнних ризиків із запровадженням унікальних умов (наприклад, ставка 1% протягом перших двох років для інвестиційних кредитів) засвідчує орієнтацію програми на вирішення нагальних проблем сучасного економічного середовища. Водночас складність процедур, велика кількість критеріїв та часті зміни правил створюють додаткові адміністративні бар'єри, що можуть ускладнювати доступ до кредитних ресурсів для малих підприємств.

У таблиці 1 подано результати порівняльного аналізу умов реалізації програми «Доступні кредити 5-7-9%» для різних груп позичальників, що дає можливість простежити її варіативність, структурну складність та адаптивність до специфічних потреб суб'єктів господарювання.

У 2022–2024 роках реалізація Програми «Доступні кредити 5–7–9%» сприяла підтримці національної економіки та розвитку підприємницького сектору шляхом фінансування аграрних і переробних підприємств, створення умов для відновлення діяльності релокованих компаній, а також стимулювання бізнесової активності на деокупованих територіях [9].

Таблиця 1

Порівняльний аналіз умов програми «Доступні кредити 5-7-9%»

Категорія кредитування	Відсоткова ставка	Максимальна сума	Термін кредиту	Цільове призначення
Інвестиційні цілі	5-7%	До 60 млн грн	До 10 років	Придбання основних засобів, нерухомості, будівництво
Обіговий капітал	7-15%	До 60 млн грн	До 3 років	Поповнення оборотного капіталу
Виробники с/г продукції	7-15%	До 90 млн грн	До 3 років (обіговий), до 10 років (інвестиції)	Сільськогосподарська діяльність, поповнення обігового капіталу
Переробна промисловість	7-9%	До 150 млн грн	До 10 років	Інвестиційні проєкти, поповнення обігового капіталу
Відбудова зруйнованих активів	7-9%	До 60 млн грн	До 10 років	Відбудова основних засобів, поповнення обігового капіталу

Джерело: Складено за даними [9; 10].

Згідно з річною звітністю Фонду розвитку підприємництва, протягом 2022–2024 років державною підтримкою скористалися 45 189 підприємств, яким було надано кредити на загальну суму 268 043 млн грн [9]. Із цієї кількості 6 985 аграрних підприємств отримали фінансування для проведення посівної кампанії на суму 39 651,8 млн грн, що становило 14% від загальної кількості учасників Програми та близько 6% від річного обсягу фінансової допомоги. Інші підприємства скористалися підтримкою за різними напрямками, зокрема інвестиційним (15 776 підприємств), рефінансування (3 415 підприємств), антивоєнним (12 022 підприємства), а також за іншими видами кредитування [9].

Результати аналізу розвитку Програми «Доступні кредити 5–7–9%» у період від її запровадження у 2020 році до 2024 року свідчать про її суттєве значення як інструмента соціально-економічної підтримки бізнесу (табл. 2).

Таблиця 2

Результати Програми «Доступні кредити 5–7–9%» за 2020-2024 рр

№ з/п	Показники	Роки					Разом
		2020	2021	2022	2023	2024	
1.	Приріст кредитів, млн грн	17349	62928	87874	94172	85997	348320
2.	Кількість кредитів, од.	7544	24481	22147	24946	24699	103817
3.	Створені робочі місця, од.	7668	23289	22232	35300	14856	103345
4.	Збережені робочі місця, од.	117387	242317	274464	191455	123061	948684
5.	Виплати компенсацій, млн грн	423	3813	7273	15850	17494	44853

Джерело: Складено за даними [9].

Загальний обсяг приросту кредитів становив 348 320 млн грн, що відповідає укладенню 103 817 кредитних договорів. Протягом досліджуваного періоду було створено 103 345 нових робочих місць та збережено 948 684 робочі місця. Крім того, виплати компенсацій за користування кредитними ресурсами досягли 44 853 млн грн. Сукупність зазначених результатів підтверджує значний вплив Програми на стимулювання підприємницької активності, зростання податкових надходжень та відновлення економічного потенціалу країни.

Крім того, Програма «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9%» відіграє важливу роль у забезпеченні МСП доступними фінансовими ресурсами. Найбільшими бенефіціарами програми стали мікропідприємства, на малий бізнес припадає 36% загального обсягу фінансування. Такий розподіл засвідчує, що саме ці категорії суб'єктів господарювання мають найбільшу потребу в інструментах доступного фінансування для розширення діяльності та підвищення конкурентоспроможності. Натомість частка середніх підприємств становила 11% [9], що можна пояснити наявністю у них більш розвинених можливостей для залучення банківських кредитів чи використання інших фінансових джерел.

Аналіз галузевої структури використання фінансового лізингу демонструє його найбільшу затребуваність у сільському господарстві, адже аграрний сектор характеризується високою потребою в технічному забезпеченні, а лізинг виступає оптимальним механізмом оновлення матеріально-технічної бази. Значну частку займає також сфера транспорту та логістики, де ключовим чинником є систематичне оновлення автопарку для забезпечення ефективності перевезень. У будівництві та промисловості лізинг використовується менш активно, що пояснюється орієнтацією підприємств цих галузей на банківське кредитування чи державні програми підтримки. Мінімальну активність демонструє сфера послуг, що свідчить про відносно низький рівень її залежності від лізингових інструментів [9].

Водночас Програма «Доступний факторинг» є ще однією державною ініціативою фінансової підтримки підприємств, що була започаткована 14 грудня 2023 року за участю Міністерства фінансів та Міністерства економіки України. Вона реалізується у межах Програми «Доступні кредити 5-7-9%» та спрямована на забезпечення мікро-, малого та середнього бізнесу (ММСП) доступними фінансовими ресурсами. Основними бенефіціарами Програми виступають виробники, експортери, підприємства, які здійснюють господарську діяльність із відстрочкою платежів або беруть участь у державних закупівлях. Її ключове завдання полягає у створенні механізму оперативного отримання бізнесом необхідних коштів без потреби очікувати розрахунків від контрагентів та без залучення класичних кредитних інструментів.

З огляду на поширені проблеми з нестачею обігових коштів, які часто обмежують можливості підприємств до зростання чи навіть до збереження стабільності, факторинг виступає ефективним рішенням. Його сутність полягає у передачі підприємством права вимоги до клієнта банку чи факторинговій установі в обмін на авансове фінансування у розмірі до 95% суми контракту. У рамках Програми держава компенсує частину витрат бізнесу шляхом зниження базової винагороди за користування факторинговим фінансуванням до 13% річних, що суттєво полегшує фінансове навантаження на ММСП [9].

Програма функціонує відповідно до урядового Порядку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №28 від 24.01.2020 (зі змінами від 22.09.2023 №1016) [7]. Вона забезпечує підприємствам можливість отримати «живі гроші» одразу після відвантаження товарів чи надання послуг, що сприяє зменшенню ризиків, пов'язаних із затримками платежів, підвищує ліквідність та передбачуваність діяльності бізнесу.

Упродовж першого року реалізації Програми «Доступний факторинг» (2023–2024 рр.) до її механізмів було інтегровано 10 банківських установ, що виконували функції факторів та уклали 45 договорів із суб'єктами господарювання, представленими у 17 регіонах України. Найвищу активність

продемонстрували підприємства, розташовані на прифронтових і деокупованих територіях, де потреба у фінансовій підтримці має особливо вагомe значення. Сукупний обсяг профінансованих угод перевищив 429 млн грн, тоді як загальна сума компенсації базової винагороди банкам-факторам становила 29,19 млн грн. Граничний обсяг фінансування для одного підприємства або групи пов'язаних контрагентів був встановлений на рівні 150 млн грн, при цьому фінансовий інструмент функціонує на відновлюваній основі в межах визначеного ліміту [9].

Результати реалізації Програми «Доступний факторинг» засвідчують позитивний вплив на фінансову стійкість підприємств. Якщо на початку 2024 року ставлення бізнесу до інструменту було обережним, то наприкінці року спостерігалось суттєве зростання кількості заявок і збільшення обсягів фінансування. На 2025 рік уповноважені банки прогнозують подальший розвиток Програми, із можливим зростанням обсягу факторингового фінансування до 2,7 млрд грн та компенсацій з боку держави на суму близько 238 млн грн [9].

У контексті економічного відновлення України, яка стикається з викликами макроекономічної нестабільності та розривами у ланцюгах постачання, Міжнародна фінансова корпорація (IFC) запровадила фінансовий інструмент, спрямований на підтримку розвитку малого та середнього бізнесу (МСП). Йдеться про механізм розподілу ризиків, що покликаний забезпечити розширення доступу МСП до фінансових ресурсів, що, у свою чергу, є критично важливим для збереження економічної активності та створення робочих місць в умовах повномасштабної війни [11]. Механізм розподілу ризиків розроблений як інструмент, що сприятиме стабілізації фінансового стану МСП та підвищенню їхньої стійкості.

У межах зазначеної ініціативи IFC запровадила механізм розподілу ризиків на суму 20 млн євро для кожної з фінансових установ – ОТП Банку та ОТП Лізинг, що загалом становить 40 млн євро кредитного портфеля. IFC бере на себе 50% ризику за цим сукупним портфелем, що значно знижує потенційні фінансові втрати банківських установ і водночас підвищує доступність фінансування для підприємств [11].

Цільовою аудиторією інструменту виступають підприємства малого та середнього бізнесу, з особливим акцентом на аграрний сектор та компанії, власниками яких є жінки [11]. Важливо підкреслити, що ці механізми розподілу ризиків стали першими в Україні, запровадженими в рамках Програми гарантування малих позик IFC, яка реалізується за підтримки Європейської Комісії. Водночас вони є частиною ширшої Програми заходів із підвищення економічної стійкості (ERA) IFC, обсяг якої сягає 2 млрд дол. США і яка була започаткована у 2022 році [11].

Варто зазначити, що поза межами державних програм вартість кредитних ресурсів залишається відносно високою. Так, у гривневому сегменті кредити

Укргазбанку пропонуються під ставку від 14,90% річних [12]. Це свідчить про те, що комерційне кредитування характеризується значними фінансовими бар'єрами, а отже, роль державних та міжнародних програм є критично важливою для забезпечення доступу бізнесу до фінансування.

За даними, відображеними на рис. 1, простежується стійка тенденція до зростання обсягів кредитування суб'єктів малого та середнього підприємництва (МСП) депозитними корпораціями у 2020–2024 рр. Загальні залишки кредитів зросли з 455 573 млн грн у 2020 р. до 520 573 млн грн у 2024 р., що демонструє підвищення рівня доступу МСП до фінансових ресурсів. Водночас динаміка за окремими категоріями валют і строковості кредитів має відмінні тенденції.

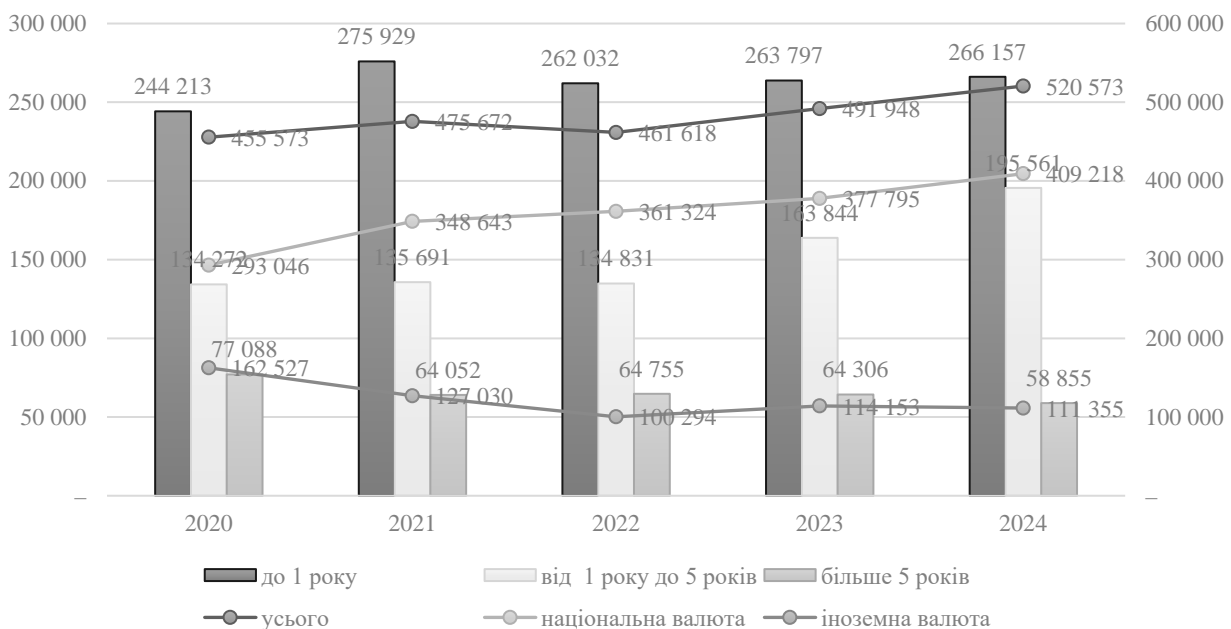

Рис. 1. Динаміка обсягів кредитів, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) суб'єктам малого та середнього підприємництва (МСП) за 2020-2024 рр, млн грн
 Джерело: Побудовано за даними [13].

За структурою валютного розподілу домінуючим є кредитування у національній валюті, обсяги якого зросли з 293 046 млн грн у 2020 р. до 409 218 млн грн у 2024 р. Це свідчить про посилення ролі гривневих кредитів та зниження валютних ризиків для МСП. Натомість кредити в іноземній валюті продемонстрували скорочення: з 162 527 млн грн у 2020 р. до 111 355 млн грн у 2024 р. Така динаміка пояснюється як макроекономічними ризиками, так і регуляторною політикою, спрямованою на дедоларизацію економіки.

За строковою структурою найбільшу частку традиційно становлять кредити зі строком погашення до одного року. Проте їхній обсяг залишався

відносно стабільним упродовж досліджуваного періоду: від 244 213 млн грн у 2020 р. до 266 157 млн грн у 2024 р. Натомість найбільш виражене зростання спостерігається за кредитами строком від одного року до п'яти років, обсяг яких підвищився майже у півтора раза — з 134 272 млн грн у 2020 р. до 195 561 млн грн у 2024 р. Це свідчить про розширення доступу МСП до середньострокового фінансування, що є ключовим для реалізації інвестиційних проєктів. У сегменті довгострокових кредитів (понад 5 років) зафіксовано поступове скорочення — з 77 088 млн грн у 2020 р. до 58 855 млн грн у 2024 р., що може відображати обережність банків у наданні довгострокових ресурсів в умовах високої невизначеності.

Наведені дані на рис. 1 засвідчують загальне зростання обсягів кредитування МСП за рахунок переважно національної валюти та середньострокових позик. Це свідчить про адаптацію банківського сектору до потреб бізнесу, водночас зберігаючи обмежену активність у довгостроковому сегменті, що залишається одним із ключових викликів для розвитку фінансування інвестиційних проєктів у МСП.

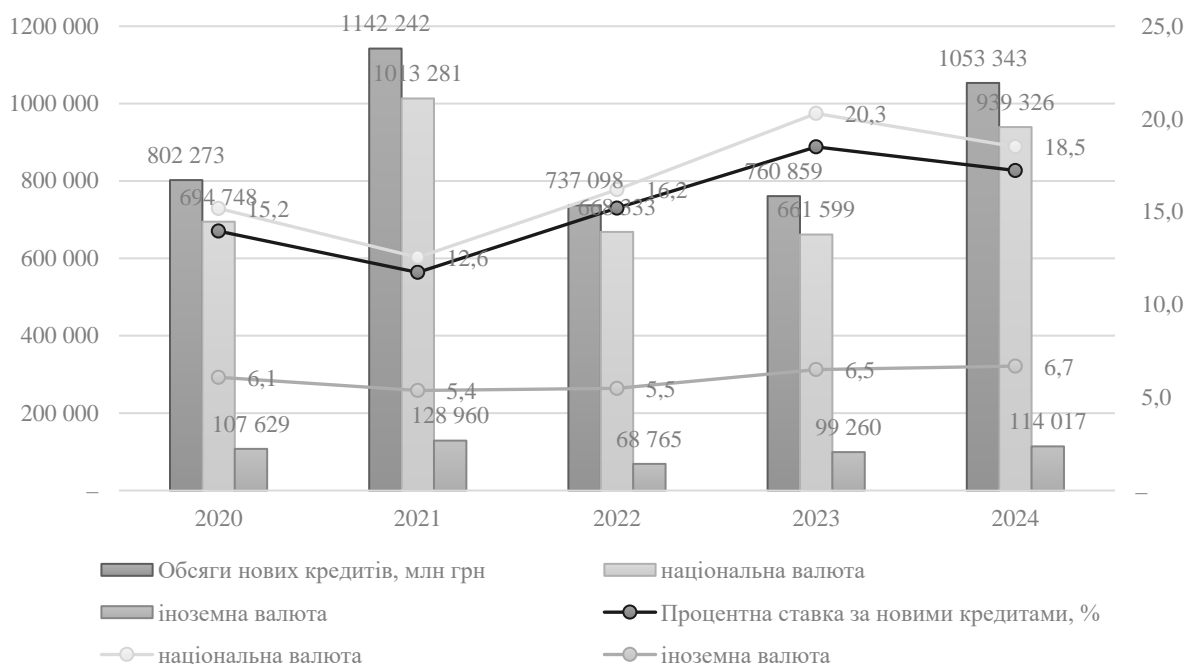

Рис. 2. Динаміка обсягів нових кредитів та процентних ставок за ними, наданих депозитними корпораціями (крім Національного банку України) суб'єктам малого та середнього підприємництва (МСП) за 2020-2024 рр
Джерело: Побудовано за даними [13].

Упродовж 2020–2024 рр. відбулись суттєві коливання як обсягів наданих нових кредитів суб'єктам малого та середнього підприємництва, так і

процентних ставок за ними (рис. 2). Загальний обсяг нових кредитів зріс із 802 273 млн грн у 2020 р. до 1 053 343 млн грн у 2024 р., що свідчить про поступове відновлення кредитної активності після різкого падіння у 2022 р., коли було зафіксовано мінімальний рівень — 737 098 млн грн. Найвищі темпи приросту відбулися у 2021 р., коли обсяг кредитування зріс на 42% порівняно з попереднім роком.

У розрізі валютної структури простежується стійка домінантність кредитів у національній валюті, частка яких становила від 88% у 2020 р. до 89% у 2024 р. Це свідчить про збереження орієнтації банківської системи на внутрішній фінансовий ринок та обмежений доступ МСП до позик в іноземній валюті. Водночас, хоча кредити у валюті становлять відносно невелику частку загального портфеля, у 2023–2024 рр. їхні обсяги демонструють поступове зростання після падіння у 2022 р.

Щодо вартості кредитних ресурсів, то упродовж аналізованого періоду відзначається підвищення середніх процентних ставок. Якщо у 2021 р. відбулося їхнє зниження до 11,7% за всіма новими кредитами, то вже у 2022 р. та 2023 р. спостерігалось різке зростання, з піковим значенням 18,5% у 2023 р. У 2024 р. ставка дещо знизилася до 17,2%, однак залишилася на рівні, що значно перевищує довоєнні показники. Варто зазначити, що кредити в іноземній валюті залишаються істотно дешевшими: у 2020–2024 рр. їхня середня ставка коливалася у межах 5,4–6,7%, тоді як за кредитами у національній валюті — від 12,6% до 20,3%.

Варто відзначити, що українська фінтех-екосистема активно розвивається, адже на ринку працює 257 компаній, 87% з яких зареєстровані в Україні [14]. Водночас, згідно з наявними даними, фінтех-сектор наразі здебільшого виконує роль технологічного партнера для традиційних фінансових установ, а не безпосереднього кредитора [15]. Основним напрямом його діяльності є розроблення інноваційних кредитних платформ, які оптимізують і прискорюють процес кредитування для банків, фінансових компаній та кредитних спілок.

Синергія між традиційним та інноваційним секторами становить важливий етап розвитку фінансової системи. Запровадження діджиталізованих рішень, що пропонуються фінтех-компаніями, сприяє зменшенню операційних витрат та зниженню адміністративних бар'єрів [15]. У результаті це створює потенціал для розширення доступу до фінансування малих і середніх підприємств, які раніше залишалися поза сферою інтересів банків через високу вартість обслуговування, тим самим підвищуючи рівень фінансової інклюзії.

Незважаючи на значну кількість реалізованих програм підтримки, малий та середній бізнес в Україні продовжує зіштовхуватися з низкою системних обмежень, що істотно ускладнюють доступ до фінансування. Однією з ключових проблем є висока вартість кредитних ресурсів: підвищені процентні ставки,

зумовлені макроекономічною нестабільністю та інфляційними процесами, роблять кредитування малопривабливим для суб'єктів господарювання. Важливою перешкодою також виступає відсутність ліквідної застави, оскільки малі підприємства часто не володіють активами, прийнятними для банків як забезпечення позики. Відтак, подолання зазначених викликів потребує не лише тактичних заходів підтримки, а й комплексних структурних реформ, спрямованих на формування сприятливих умов доступу до фінансування.

Враховуючи зазначене, можна виділити напрями удосконалення кредитних інструментів стимулювання розвитку МСП. По-перше, необхідно спростити процедури отримання фінансування для суб'єктів малого та середнього бізнесу, адже надмірна регульованість створюють значні перешкоди, особливо для підприємців із обмеженими ресурсами. Запровадження єдиних цифрових платформ для подання заявок, відслідковування їхнього статусу та отримання консультативної підтримки дозволить підвищити прозорість процесу, зменшити адміністративні бар'єри.

Не менш актуальним є розширення доступу до довгострокового кредитування, оскільки відновлення виробничих потужностей, модернізація обладнання та впровадження інноваційних рішень потребують ресурсів із більш тривалим фінансуванням. Сприяння цьому може здійснюватися шляхом запровадження механізмів державного субсидування відсоткових ставок за інвестиційними кредитами або часткової компенсації витрат на оновлення основних фондів.

Варто активізувати механізми гарантування та розподілу ризиків. Використання гарантійних інструментів, на практиці перевірене міжнародними фінансовими інституціями, зменшує кредитні ризики для банків і створює умови для розширення доступу підприємств, які не володіють достатньою заставною базою, до фінансових ресурсів. Інтеграція України у міжнародні програми такого типу дозволить збільшити обсяги кредитування та охопити ширший спектр підприємств.

Стимулювання розвитку фінтех-інновацій є перспективним напрямом підтримки малого та середнього бізнесу. Використання цифрових платформ, мобільних додатків і інструментів штучного інтелекту в процесі кредитування підвищує ефективність фінансових послуг, робить їх більш доступними та оперативними, що особливо важливо для підприємців із регіонів або початкових етапів розвитку бізнесу.

Державна політика у сфері кредитної підтримки має враховувати галузеву специфіку та економічні пріоритети. Пріоритетним є надання пільгових умов для аграрного сектору, переробної промисловості, відновлювальної енергетики та IT-сфери, що мають високий потенціал створення доданої вартості, сприяють зростанню експорту та інтеграції України у глобальні ринки.

Нарешті, необхідно забезпечити стабільність та передбачуваність програм підтримки. Часті зміни умов кредитування та обмеження за строками чи колом

учасників знижують довіру підприємців і перешкоджають стратегічному плануванню. Стабільні правила, довгострокове фінансування та чітко визначені умови реалізації програм сприятимуть формуванню впевненості бізнесу у майбутньому та стимулюватимуть активніше залучення у фінансово-кредитні механізми.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що кредитні інструменти державної та міжнародної підтримки малого і середнього бізнесу відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємницького сектору України, особливо в умовах воєнних дій та післявоєнного відновлення економіки. Програми «Доступні кредити 5–7–9%», «Доступний фінансовий лізинг» та «Доступний факторинг» довели свою ефективність як механізми здешевлення вартості фінансових ресурсів, розширення доступу до обігового капіталу та інвестиційних ресурсів, а також мінімізації ризиків підприємницької діяльності. Їхня адаптивність до нових соціально-економічних умов, зокрема врахування потреб аграрного сектору, переробної промисловості та підприємств, що зазнали руйнувань унаслідок воєнних дій, свідчить про гнучкість та цільову спрямованість зазначених інструментів.

Водночас результати аналізу виявили низку проблем, що стримують ефективність кредитної підтримки МСП. Серед них – надмірна складність процедур отримання державної допомоги, висока вартість комерційного кредитування поза межами державних програм, недостатня розвиненість механізмів довгострокового фінансування та обмежений доступ підприємств до ліквідної застави. Крім того, наявні програми підтримки характеризуються частими змінами умов, що створює додаткові адміністративні бар'єри для бізнесу та знижує передбачуваність їхнього функціонування.

Особливу увагу слід приділити інтеграції міжнародних інструментів, зокрема механізмів розподілу ризиків, що реалізуються Міжнародною фінансовою корпорацією за підтримки Європейської Комісії. Їхнє застосування дозволяє знизити кредитні ризики банківських установ та підвищити доступність фінансування для підприємств, зокрема у пріоритетних секторах економіки. Перспективним напрямом розвитку також є активізація фінтех-компаній, здатних забезпечити цифровізацію кредитних процесів і зменшити адміністративні бар'єри.

Таким чином, удосконалення системи кредитної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні має ґрунтуватися на комплексному поєднанні державних, приватних та міжнародних механізмів, спрямованих на здешевлення кредитних ресурсів, розширення їхньої доступності, розвиток інструментів довгострокового фінансування. Реалізація таких заходів сприятиме не лише розширенню підприємницької активності, але й формуванню стійких передумов для економічного відновлення та сталого розвитку України у післявоєнний період.

Література:

1. Гудзь Т. П. Фактори розвитку банківського кредитування підприємств в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. № 7-8. 2021. С. 24-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Naykvo_2021_7-8_5
2. Варава Л. М., Барадакова С. І. Кредитування підприємств та компаній банками в період економічної кризи. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки*. № 2(1). 2024. С. 52-59. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2024_2\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2024_2(1)_8)
3. Партин Г. О., Омелян Х. А. Кредитування діяльності малих і середніх підприємств в Україні: сучасні особливості та шляхи розвитку. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10009>
4. Сідельникова Л.П. Стан та перспективи кредитування малого і середнього бізнесу в Україні. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 1(80). С. 158-168. URL: <https://ojs.kntu.net.ua/index.php/visnyk/article/view/242/289>
5. Кишакевич Б. Ю., Демедюк Б. Т., Сисюк В. І. Економічні інструменти підтримки та стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2019. УДК 330.3. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15314246>
6. Лопатовська О., Мельник А. Кредитування малого та середнього бізнесу в сучасних економічних умовах. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2024. № 3. С. 172–178. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-25>
7. Про надання фінансової державної підтримки: Постанова Кабінету Міністрів України № 28 від 24.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Порядку використання коштів державного бюджету, передбачених для забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України № 29 від 24.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2020-%D0%BF#Text>
9. Звіт про діяльність Фонду розвитку підприємництва у 2022-2024 роках. URL: https://bdf.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/report-UA_web.pdf
10. Доступні кредити 5-7-9%. Kredobank. <https://kredobank.com.ua/business/finansuvannya/dostupni-kredyty-5-7-9>
11. IFC розширює програму в Україні, щоб забезпечити доступ до фінансування для МСП та прискорити зростання технологічного сектору України. IFC. URL: <https://www.ifc.org/uk/pressroom/2023/27669>
12. Кредит на придбання основних засобів для клієнтів МСБ. Укргазбанк. URL: https://www.ukrgasbank.com/small_bussiness/credit/trzas/
13. Кредити МСП. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/files/Loans_MSE.xlsx
14. Український фінтех в цифрах і фактах: дослідження УАФІК. URL: <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-finteh-v-czyfrah-i-faktah-doslidzhennya-uafik/>
15. Fintech Pro. Розробник програмного забезпечення для банків і фінансових установ. URL: <https://www.fintechpro.com.ua/platform>

References:

1. Hudz, T.P. (2021). Faktory rozvytku bankivskoho kredyтування pidpryiemstv v Ukraini [Factors of development of bank lending to enterprises in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of Odessa National Economic University*, 7-8, 24-32. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Naykvo_2021_7-8_5 [in Ukrainian].

2. Varava, L.M., & Baradakova, S.I. (2024). Kredytuvannia pidpriemstv ta kompanii bankamy v period ekonomichnoi kryzy [Lending to enterprises and companies by banks during the economic crisis]. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Serii: Ekonomichni nauky – International Scientific Journal "Internauka". Series: Economic Sciences, 2(1), 52-59. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2024_2\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2024_2(1)_8) [in Ukrainian].

3. Partyn, H.O., & Omelian, Kh.A. (2022). Kredytuvannia diialnosti malykh i serednikh pidpriemstv v Ukraini: suchasni osoblyvosti ta shliakhy rozvytku [Lending to small and medium enterprises in Ukraine: current features and development paths]. Efektyvna ekonomika – Efficient Economy, 2. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10009> [in Ukrainian].

4. Sidelnikova, L.P. (2022). Stan ta perspektyvy kredytuvannia maloho i serednoho biznesu v Ukraini [State and prospects of lending to small and medium-sized businesses in Ukraine]. Visnyk Khersonskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu – Bulletin of Kherson National Technical University, 1(80), 158-168. Retrieved from: <https://ojs.kntu.net.ua/index.php/visnyk/article/view/242/289> [in Ukrainian].

5. Kyshakevych, B.Yu., Demediuk, B.T., & Sysiuk, V.I. (2019). Ekonomichni instrumenty pidtrymky ta stymuliuвання rozvytku maloho i serednoho pidpriemnytstva v umovakh yevropeiskoi intehtratsii [Economic instruments for supporting and stimulating the development of small and medium-sized enterprises in the context of European integration]. Svitove hospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny – World Economy and International Economic Relations. Retrieved from: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15314246> [in Ukrainian].

6. Lopatovska, O., & Melnyk, A. (2024). Kredytuvannia maloho ta serednoho biznesu v suchasnykh ekonomichnykh umovakh [Lending to small and medium-sized businesses in modern economic conditions]. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu – Bulletin of Khmelnytskyi National University, 3, 172–178. Retrieved from: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-25> [in Ukrainian].

7. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky” : vid 24 sichnia 2020 roku, № 28 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On provision of state financial support” from January 24, 2020, № 28]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

8. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Poriadku vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu, peredbachenykh dlia zabezpechennia funktsionuvannia Fondu rozvytku pidpriemnytstva” : vid 24 sichnia 2020 roku, № 29 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the Procedure for the use of state budget funds provided to ensure the functioning of the Entrepreneurship Development Fund” from January 24, 2020, № 29]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

9. Zvit pro diialnist Fondu rozvytku pidpriemnytstva u 2022–2024 rokakh [Report on the activities of the Entrepreneurship Development Fund in 2022–2024]. bdf.gov.ua. Retrieved from https://bdf.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/report-UA_web.pdf [in Ukrainian].

10. Dostupni kredyty 5–7–9% [Affordable loans 5–7–9%]. Kredobank. kredobank.com.ua. Retrieved from <https://kredobank.com.ua/business/finansuvannya/dostupni-kredyty-5-7-9> [in Ukrainian].

11. IFC rozshyruie prohramu v Ukraini, shchob zabezpechyty dostup do finansuvannia dlia MSP ta pryskoryty zrostannia tekhnolohichnoho sektoru Ukrainy [IFC expands program in Ukraine to provide access to finance for SMEs and accelerate the growth of Ukraine’s technology sector]. IFC. ifc.org. Retrieved from <https://www.ifc.org/uk/pressroom/2023/27669> [in Ukrainian].

12. Kredyt na prydbannia osnovnykh zasobiv dlia klientiv MSB [Loan for the purchase of fixed assets for SME clients]. Ukrhazbank. ukrhazbank.com. Retrieved from https://www.ukrgasbank.com/small_bussiness/credit/trzas/ [in Ukrainian].

13. Kredyty MSP [SME loans]. Natsionalnyi bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]. bank.gov.ua. Retrieved from https://bank.gov.ua/files/Loans_MSE.xlsx [in Ukrainian].
14. Ukrainskyi fintekh v tsyfrakh i faktakh: doslidzhennia UAFIK [Ukrainian fintech in numbers and facts: UAFIC research]. fintechinsider.com.ua. Retrieved from <https://fintechinsider.com.ua/ukrayinskyj-fintekh-v-czyfrakh-i-faktakh-doslidzhennya-uafik/> [in Ukrainian].
15. Fintech Pro. Rozrobnyk prohramnoho zabezpechennia dlia bankiv i finansovykh ustanov [Fintech Pro. Software developer for banks and financial institutions]. fintechpro.com.ua. Retrieved from <https://www.fintechpro.com.ua/platform> [in Ukrainian].

